

Laipni lūgti!

2023. gada 2. marts

Autotransporta direkcija

Modris Jaunups

Autotransporta direkcijas valdes loceklis

Dienas kārtība

- **Vienotā sabiedriskā transporta biļešu sistēma**

Jautājumi un atbildes

- **Braukšanas maksas atvieglojumu saņēmēju informācijas sistēma**

Jautājumi un atbildes

Vienotā sabiedriskā transporta biļešu sistēma (VSTBS)

Ilze Brice,

Autotransporta direkcijas Sabiedriskā transporta
informācijas sistēmu projektu vadītāja

2023. gada 2. martā

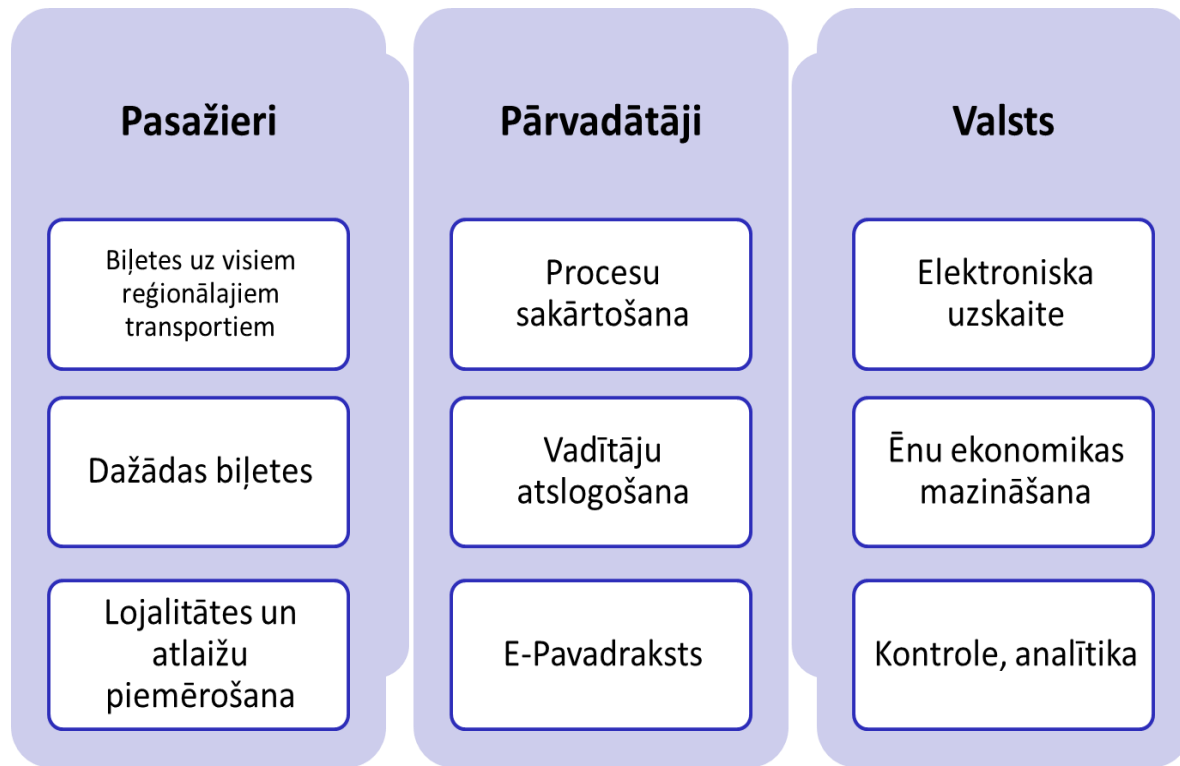

VSTBS izveidošana

- VSTBS izveidota saskaņā ar Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 19.pantu, kas nosaka:
 - kompetenci Autotransporta direkcijai izveidot, ieviest un uzturēt VSTBS reģionālās nozīmes sabiedriskā transporta dotētajos maršrutos (autobusu un vilcienu);
 - pienākumu biļešu tirgotājiem (pārvadātājiem, autoostām, dzelzceļa kasēm un tirdzniecības pakalpojumu sniedzējiem) sabiedriskā transporta biļetes minētajos pārvadājumos pārdot, izmantojot VSTBS.
- VSTBS ir izstrādāta un kopš 2022.gada augusta darbojas produkcijas vidē ierobežotā funkcionalitātē.

VSTBS plānotie ieguvumi

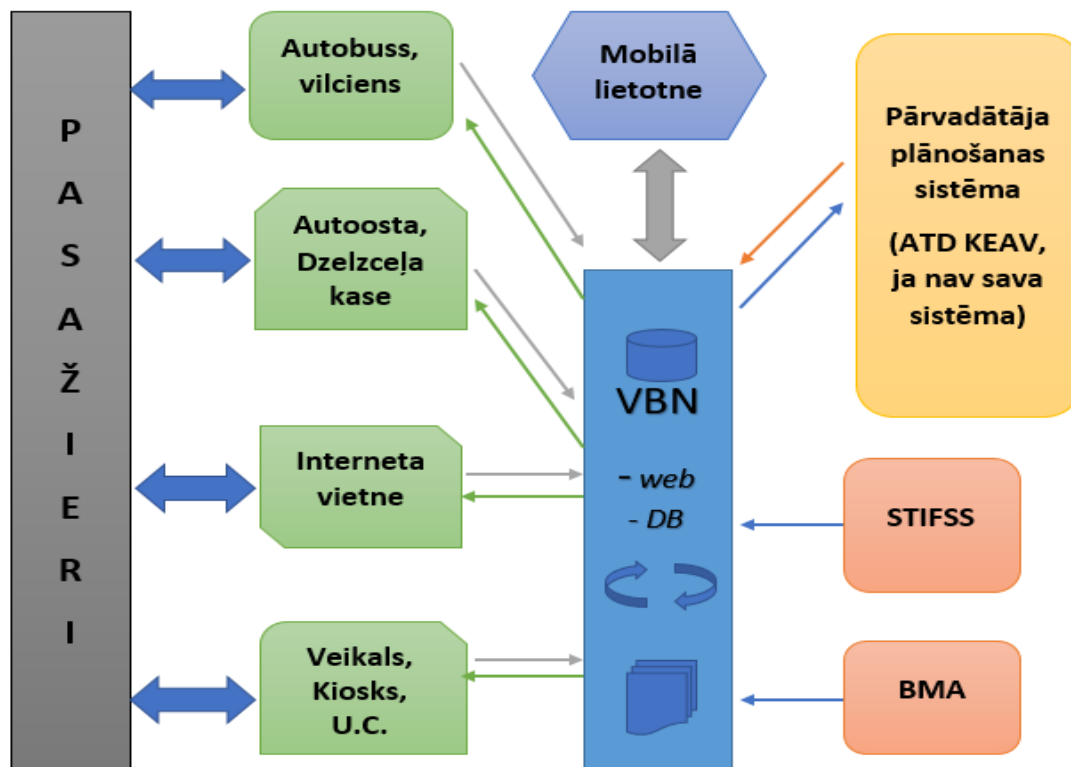

Sistēmas (VSTBS) dalībnieki

- **Sistēmas pārzinis (ATD)** – nodrošina visus pamata datus par biļešu tirdzniecībā pieejamajiem maršrutiem, biļešu veidiem un braukšanas maksas tarifiem.
- **Pārvadātāji** – pilnveido VSTBS ATD nodotos datus par maršrutiem, sagatavojot un uzturot tirdzniecībā pieejamo biļešu informāciju atbilstoši plānotajam transportlīdzeklim (vietu skaits, aprīkojums) un ievadot operatīvās izmaiņas reisu izpildē.
- **Biļešu tirgotāji** – nodrošina biļešu tirdzniecību ar savām IS, izmantojot piekļuvi VSTBS.
- **Cenotāji** – nodrošina speciālu nosacījumu (piemēram, braukšanas maksas atvieglojumi, lojalitātes programmas) piemērošanu biļetes pārdošanas procesā.

VSTBS konceptuālā shēma

VSTBS projekta tvērumā ietilpst divas sastāvdaļas

Vienota biļešu noliktava un tās aplikācija (turpmāk – VBN)

Sistēma, kura apstrādā visu procesā iesaistīto dalībnieku (pārvadātāju, biļešu tirgotāju) sistēmu un ATD sistēmas (STIFSS, APIDB, KEAV) datus, nodrošinot vienotu biļešu rezervēšanas un tirdzniecības iespējamību, uzturot aktuālo biļešu klāstu, kā arī veicot pārdoto biļešu uzskaiti.

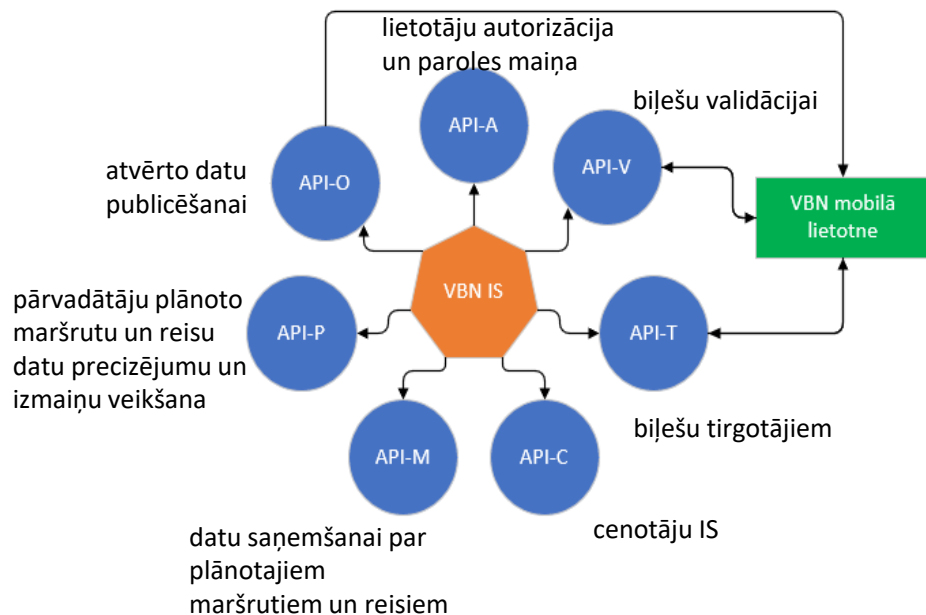

Biļešu validācijas un kontroles mobilā lietotne (turpmāk – Mobilā lietotne)

Lietotne, kas izmantojama mobilās ierīcēs (piemēram, telefonos, planšetēs), lai veiktu biļešu kontroli transportlīdzeklī, vai lai validētu (“atprečotu”) ārpus transportlīdzekļa iegādātās biļetes reisa laikā (piemēram, ja nedarbojas kases aparāts).

VSTBS datu apmaiņai sistēmā izstrādātas 7 saskarnes

- API-A – Saskaņe lietotāju autorizācijai un paroles maiņai
- API-M - Saskaņe datu saņemšanai par plānotajiem maršrutiem un reisiem
- API-P - Saskaņe pārvadātājiem plānoto maršrutu un reisu datu precizējumu un izmaiņu veikšanai
- API-T - Saskaņe biļešu tirgotājiem
- API-C - Saskaņe cenotāju informācijas sistēmām
- API-V - Saskaņe biļešu validācijai
- API-O - Saskaņes atvērto datu publicēšanai

ATD atbildība

- VSTBS datubāzes uzturēšana un piekļuves nodrošināšana VSTBS dalībniekiem, izmantojot VSTBS saskarnes un KEAV, kā arī Mobilo lietotni.
- Pieturu, maršrutu, kustības sarakstu, tarifu, transportlīdzekļu pamatu datu (t.sk. izmaiņu) nosūtīšana no STIFSS uz VSTBS.
- Sistēmas darbībai nepieciešamo klasifikatoru un parametru uzturēšana (piemēram, biļešu tipi un to nosacījumi, biļešu iepriekšpārdošanas dienu skaits).
- Informācijas nodošana Mobilai lietotnei tās funkciju veikšanai.
- Norēķiniem nepieciešamās informācijas pieejamības nodrošināšana dalībniekiem (pārskati, saskarne).

Pārvadātāju atbildība

- Savu plānošanas sistēmu un kases sistēmu pielāgošana un uzturēšana darbam VSTBS, sava personāla darba organizācija.
- VSTBS esošo reisu informācijas papildināšana pirms biļešu iepriekšpārdošanas uzsākšanas un operatīvo pārvadājumu izmaiņu informācijas nosūtīšana VSTBS (transportlīdzekļa datu konfigurācija, reisa atcelšana vai papildreisa norīkošana u.c.).
- Informācijas par reisa uzsākšanu, reisa pabeigšanu vai reisa pārtraukšanu nosūtīšana VSTBS.
- VSTBS biļešu tirdzniecība transportlīdzeklī un citu biļešu tirgotāju pārdoto biļešu «atprečošana», tostarp vienoto biļešu, biļešu ar braukšanas maksas atvieglojumiem, abonementa biļešu «atprečošanu».
- Savstarpējo norēķinu veikšana ar citiem tirgotājiem, ievērojot VSTBS informāciju un savstarpējos līgumus.

Autoostu atbildība

- Savu reisu vadības sistēmu un kases sistēmu pielāgošana un uzturēšana darbam VSTBS, sava personāla darba organizācija.
- VSTBS esošo reisu (autoostas apkalpošanā esošo) biļešu tirdzniecība gan iepriekšpārdošanā, gan reisa izpildes laikā, veicot attiecīgo datu apmaiņu ar VSTBS.
- Savstarpējo norēķinu veikšana ar pārvadātājiem, ievērojot VSTBS informāciju un savstarpējos līgumus.

Biļešu tirdzniecības ierobežojumi VSTBS

- Transportlīdzeklī – uz konkrēto reisu, kuru izpilda pārvadātājs.
- Autoostas kasē – uz reisiem, kurus apkalpo attiecīgā autoosta un saistītajiem reisiem.
- Dzelzceļa stacijas kasē – uz visiem vilcienu reisiem.
- Tirdzniecības pakalpojuma sniedzēji – biļešu tirdzniecību nodrošina visiem autobusu un vilcienu reisiem, tostarp arī vienoto biļešu (biļetes, kas apliecina tiesības izmantot sabiedrisko transportlīdzekli vairākos pārvadājumu veidos) tirdzniecību.

Biļešu veidu klāsts

Vienreizēja biļete:

- uz konkrētu reisu;
- dienas biļete – uz jebkuru konkrētā maršruta reisu.

Abonementa biļete:

- kalendāro dienu biļete vienā vai abos virzienos;
- biļete mēneša darba dienām vai visām dienām;
- vairāku braucienu biļetes u.c.

Vienotā biļete:

- autobuss-autobuss;
- vilciens-vilciens;
- vilciens-autobuss.

Bagāžas biļete:

- bagāžas;
- velosipēda;
- ratiņkrēsļa;
- suņa pavadonis.

Biļešu cenu veidošanai sistēmā tiek ieviesti divu veidu tarifi

Pilns tarifs

- Tarifs biļetēm transportlīdzekļos, autoostās un dzelzceļa kasēs.

Samazināts tarifs

- Tarifs biļetēm citās biļešu tirdzniecības vietās (internets, veikali, kioski u.c.), kas ir par 10% zemāks nekā pilnais tarifs.
- Šo 10% ietvarā tirgotājs var noteikt savu pakalpojuma maksu.
- Biļetes cena kopā ar pakalpojumu maksu nedrīkst sasniegt vai pārsniegt pilno tarifu.

Piekļuve VSTBS

Automātiski
STP lik. 19.p. 2.d.

- Pārvadātājiem, kuriem ir piešķirtas tiesības sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālās nozīmes maršrutu tīkla dotētajos maršrutos (reisos) biļešu tirdzniecībai transportlīdzekļos

Kā tirdzniecības
pakalpojuma sniedzējam
STP lik. 19.p. 3.d.

- Jānodala saimnieciskā darbība
- Biļešu tirdzniecība jānodrošina visiem autobusu un vilcienu reisiem, tostarp arī vienoto biļešu tirdzniecību
- Jāslēdz līgumu ar visiem pārvadātājiem, attiecībā uz kuru veiktajiem pārvadājumiem biļetes tiek tirgotas VSTBS

Automātiski + kā
tirdzniecības pakalpojumu
sniedzējam
STP lik. 19.p. 2. un 3.d.

- Normatīvais regulējums neaizliedz abas piekļuves vienlaikus, galvenais nodalīt dalībnieka lomas, tirgojot biļetes

Piekļuve VSTBS

- Lai saņemtu piekļuvi, nepieciešams vērsties ATD ar iesniegumu, norādot, kāda piekļuve nepieciešama (STP likuma 19.panta otrā vai trešā daļa).
- Biļešu tirdzniecības pakalpojuma sniedzējs un pārvadātājs savstarpēji līgumu par savstarpējiem norēķiniem. Līgumā tiek ietverti nosacījumi par savstarpējo norēķinu kārtību un regularitāti, biļešu anulēšanas un atgriešanas kārtību, kā arī citi būtiski nosacījumi.
- Saņemot piekļuvi, dalībnieks apņemas ievērot VSTBS lietošanas noteikumus (pieejami www.atd.lv).
- Pašlaik piekļuve VSTBS biļešu tirdzniecībai ir piešķirta diviem pārvadātājiem un diviem biļešu tirdzniecības pakalpojumu sniedzējiem (SIA «Bezrindas.LV» un SIA «Mobilly»).

Pārvadātāju un autoostu sistēmu gatavība darbam VSTBS

- Plānošanas un reisu uzskaites sistēmas jāpilnveido atbilstoši VSTBS lietošanas noteikumiem un savas darbības specifikai.
- Kases sistēmām jāspēj tiešsaistē veikt VSTBS biļešu tirdzniecību, kas ietver:
 - VSTBS pieejamo reisu biļešu datu saņemšanu un pastāvīgu aktualizēšanu;
 - pasažiera pasūtījuma pieņemšanu un VSTBS nosacījumu (tarifi, atvieglojumi) piemērošanu;
 - informācijas nosūtīšanu VSTBS par veiktajām darbībām;
 - biļetes ar rekvizītiem un VSTBS QR kodu izdruku;
 - (tikai pārvadātājam) reisa uzsākšanas un noslēgšanas reģistrēšanu;
 - (tikai pārvadātājam) tirgotāju pārdoto biļešu «atprečošanu»;
 - (tikai pārvadātājam) savu pārdoto biļešu «atprečošanas» funkciju;
 - (tikai pārvadātājam) reisa pavadraksta saņemšanu un aktualizēšanu.

KEAV sistēmas izmantošanas iespējas pārvadātājam

- Pārvadātājiem, kuriem nav savu IS vai tehnisku iemeslu dēļ tās īslaicīgi nedarbojas, atsevišķus VSTBS procesus iespējams nodrošināt, izmantojot ATD uzturēto KEAV vai VSTBS Mobilo lietotni.
- Lai piekļūtu KEAV VBN sadaļai, uzņēmumam ir nepieciešams iesniegt ATD pilnvaru.
- KEAV sistēmā pārvadātājam iespējams:
 - aplūkot informāciju par saviem reisiem un e-pavadrakstus;
 - konfigurēt un piesaistīt/mainīt reisā norīkotā transportlīdzekļa informāciju;
 - ievadīt operatīvo informāciju par reisa izpildes nosacījumu maiņu;
 - administrēt uzņēmuma lietotājus Mobilai lietotnei.

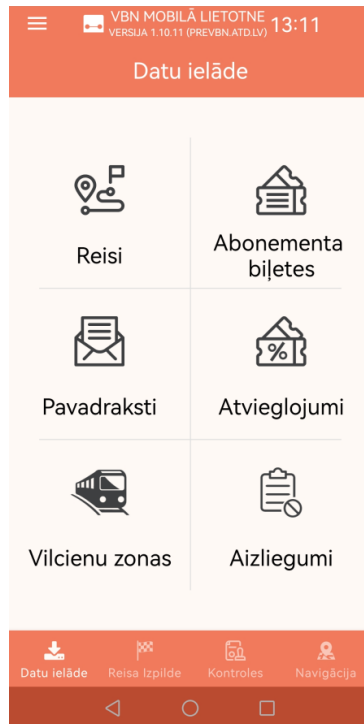
Mobilā lietotne – darbojas tikai Android ierīcēs

- Lietotni lejupielādē un instalē piemērotās Android ierīcēs, izmantojot *Google Play* pakalpojumu. Lietotni iespējams izmantot atbilstoši VSTBS piekļuves procesā ATD piešķirtajām lietotājtiesībām.
- Mobilās lietotnes lietotājus uzņēmumā veido uzņēmuma administrators, izmantojot KEAV sistēmu.
- Ar Mobilo lietotni pārvadātājam iespējams:
 - reģistrēt reisa uzsākšanu, pārtraukšanu un noslēgšanu;
 - veikt citu tirgotāju pārdoto biļešu «atprečošanu» transportlīdzeklī;
 - veikt biļešu kontroli transportlīdzeklī.

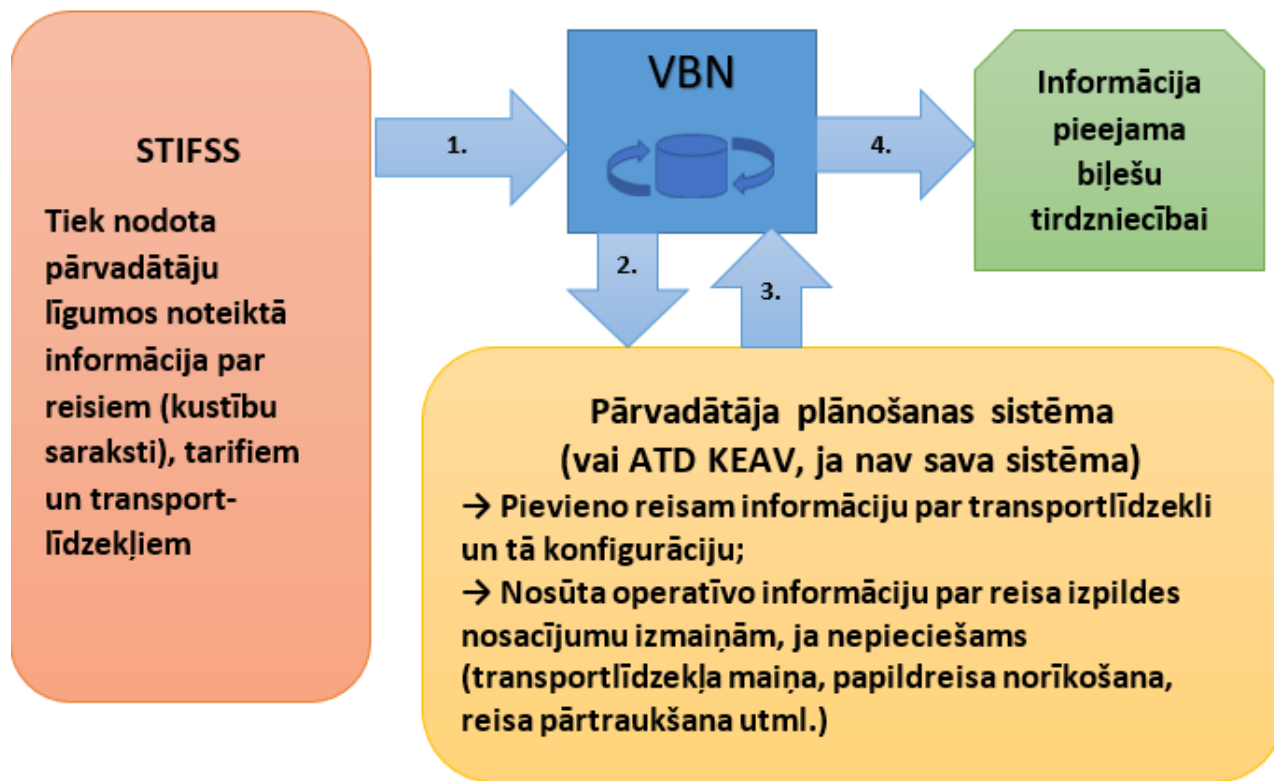
! Mobilo lietotni nevar izmantot biļešu tirdzniecībai.

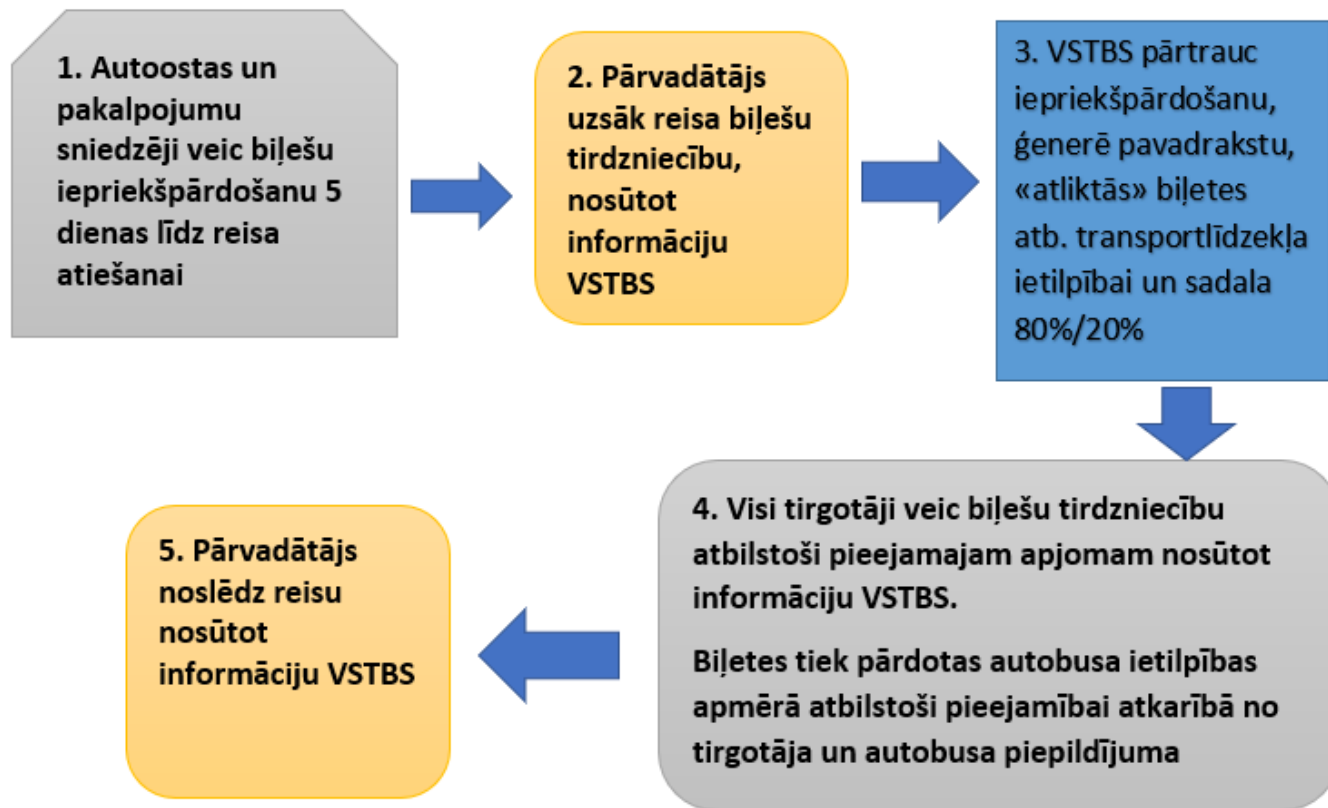
VSTBS Mobilā lietotne

Biļešu tirdzniecības datu sagatavošanas process

Biļešu tirdzniecības process

Biļetes iegāde VSTBS

VSTBS pārskati un pārskatu datu saņemšana

- VSTBS dalībnieks 2 reizes mēnesī saņem pārskatu no VSTBS par pārdotajām un atgrieztajām biļetēm.
- Pārvadātājam pārskatā pieejama informācija par savu reisu biļetēm (tarifs, cena, biļetes veids, pieturu kombinācija, biļetes statuss, informācija par «atprečošanu» un atgriešanu, piešķirtā atlaide (BMA), pārdevējs u.c.).
- Autoostai un biļešu tirgotājam pārskatā pieejama informācija par savām pārdotajām biļetēm (tarifs, cena, biļetes veids, pieturu kombinācija, biļetes statuss, informācija par «atprečošanu» un atgriešanu, piešķirtā atlaide (BMA), pārvadātājs u.c.).
- Pārskatu dati tuvākajā laikā būs pieejami, arī izmantojot VSTBS saskarni.

Būtiska informācija par VSTBS

! VSTBS darbība pilnā apmērā ir iespējama tad, kad industrijas pārstāvji (pārvadātāji un biļešu tirgotāji) ir nodrošinājuši savu sistēmu izstrādi, ieviešanu, pieslēgšanu VSTBS un sava personāla apmācību.

Industrijas pārstāvji kopš 20.09.2021. bija iesaistīti pilotprojektos, lai varētu veikt gan VSTBS akcepttestēšanu, gan savu sistēmu izstrādi.

VSTBS saskarņu apraksti un lietošanas noteikumi ir pieejami ATD tīmekļa vietnē www.atd.lv.

VSTBS ieviešanas turpmākie posmi

Sistēmas dalībnieku obligātā gatavība VBSTS lietošanai 2023.gadā

II.ceturksnis	III.ceturksnis
Visi pārvadātāji ar saviem kases aparātiem (sistēmām) tehniski spēj uzsākt sadarbību VSTBS (nodrošināta kases aparātu tehniskā gatavība).	Visas autoostas tehniski spēj uzsākt sadarbību VSTBS (izstrādātas autoostu kases sistēmas).

VSTBS ieviešanas nākamie plānotie posmi 2023.gadā

I.ceturksnis	II.ceturksnis	III.ceturksnis	IV.ceturksnis
Turpinās piepilsētas autobusu maršrutu bez numurētām sēdvietām pakāpeniska pieslēgšana VSTBS, nodrošinot transportā VSTBS biļešu, kas pārdotas internetā, validāciju.	Pāravadātāju kases sistēmas ir gatavas darbam un: <ul style="list-style-type: none">- Transportlīdzekļos pakāpeniski tiek uzsākta VSTBS biļešu tirdzniecība uz VSTBS esošajiem reisiem;- VSTBS pakāpeniski tiek pieslēgti reisi ar numurētām sēdvietām, kas neiebrauc autoostās.	Autoostu kases sistēmas ir gatavas darbam un: <ul style="list-style-type: none">- Atkarībā no autoostu gatavības, pakāpeniski tiek uzsākta VSTBS biļešu tirdzniecība uz reisiem ar numurētu vietu skaitu.	VSTBS tiek nodrošināta biļešu tirdzniecība uz visiem reģionālās nozīmes reisiem.

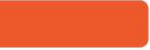
Paldies par uzmanību!

Jautājumi?

2023. gada 2. marts

Braukšanas maksas atvieglojumu (BMA) saņēmēju informācijas sistēma

2023. gada 2. martā

Braukšanas maksas atvieglojumu (BMA) saņēmēju sistēma

Braukšanas maksas atvieglojumu saņēmēju sistēma (BMA) ir Autotransporta direkcijas saskaņā ar Sabiedriskā transporta pakalpojumu likumu izveidota sistēma personu ar braukšanas maksas atvieglojumiem braucienu elektroniskas identifikācijas un uzskaites nodrošināšanai.

- BMA sistēma nepieciešama:
 - valsts noteikto braukšanas maksas atvieglojumu administrēšanai;
 - informācijas apkopošanai par personu aktuālajiem statusiem un identifikācijas līdzekļiem;
 - personu braucienu uzskaitēi.

BMA sistēmā paveiktais/ plānotie pasākumi

Paveiktais:

- 1. posmā izveidota BMA sistēmas datu bāze.
- 1.posmā realizēts pilotprojekts ar Rīgas pilsētu un PSIA “Rīgas satiksme”, kas paredz datu apmaiņu starp sistēmām.
- 2. posmā tika noteikts elektroniskās identifikācijas risinājums (tika noteikta – personas apliecība (eID) ar speciālo lietotni) un prasība nostiprināta Sabiedriskā transporta pakalpojumu likumā. Pilsētas nozīmes maršrutos iespējama arī identifikācija ar «pilsētnieka karti».

Procesā:

- 3.posmā - elektroniskās identifikācijas ar eID ieviešana reģionālās nozīmes maršrutu transportlīdzekļos.
- 4.posmā - datu apmaiņa ar Atvieglojumu vienoto informācijas sistēmu (AVIS) *PIKTAPS 2* projekta ietvarā.

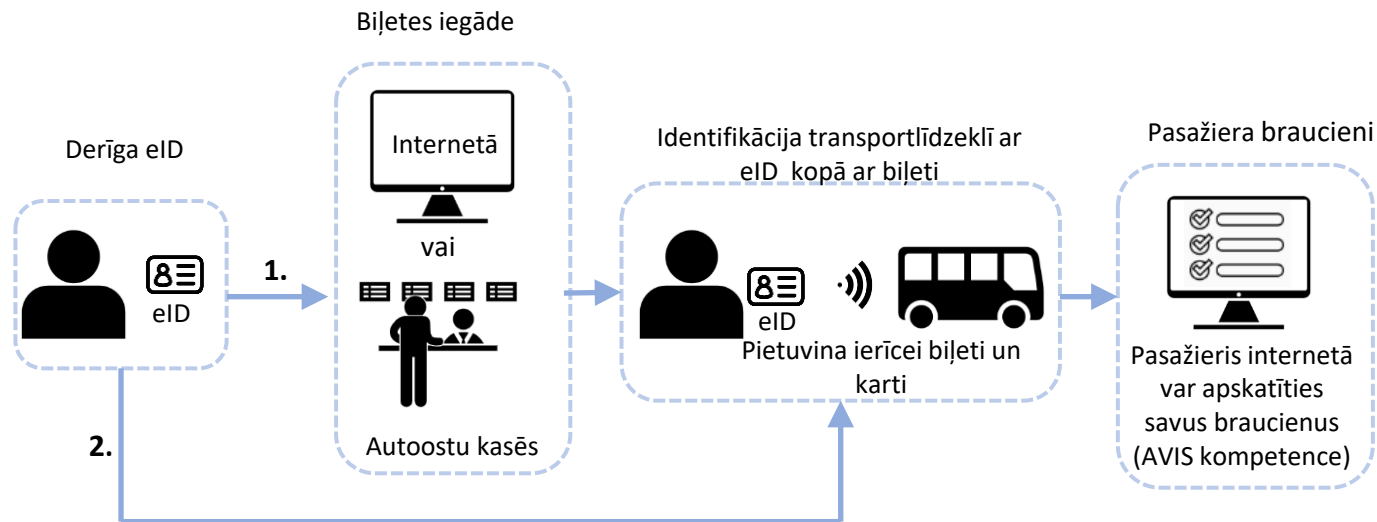

BMA sistēmas elektroniskās identifikācijas risinājums

- **Reģionālās nozīmes pārvadājumos** braucienu identifikācija paredzēta tikai ar eID karti. Pārejas posmā braucienu identifikācija būs jāveic gan esošajā kārtībā (apliecību uzrādīšana), gan ar eID kartēm. Tiek lemts par papildu identifikācijas līdzekļa noteikšanu Goda ģimenēm. Pārvadātājiem datu apmaiņa paredzēta, izmantojot VSTBS un BMA sistēmu.
- **Pilsētas pārvadājumos paredzēts**, ka personu, kuru braukšanas maksas atvieglojumi tiek kompensēti no valsts budžeta, identifikācija būs jānodrošina ar eID karti vai pašvaldības «pilsētnieka karti». Pārvadātājiem datu apmaiņa paredzēta, izmantojot AVIS sistēmu.

Identifikācijas process

1. Biļetes iegāde ārpus transportlīdzekļa
2. Biļetes iegāde transportlīdzeklī

Ko sistēmā nodrošinās ATD

- BMA sistēmas kā «Cenotāja» integrāciju VSTBS.
- BMA sistēmas saskarni (*API*), kuru pārvadātāji izmantos:
 - datu par BMA personu eID kartēm, kā arī tām piekritošo atvieglojuma veidu un apmēru (*White list*) saņemšanai transportlīdzekļu kases sistēmās izmantošanai gadījumos, kad nav tiešsaistes ar VSTBS;
 - identificēto braucienu datu iesniegšanai BMA, ja tie identificēti ārpus VSTBS.

Ko sistēmā nodrošinās pārvadātāji

- BMA biļešu tirdzniecību transportlīdzeklī un citu tirgotāju pārdoto biļešu «atprečošanu», papildus identificējot pasažiera tiesības uz attiecīgo atvieglojumu (piešķir atvieglojumu, ja tiek veikta identifikācija ar eID karti).
- Aktuāla BMA *White list* pieejamību transportlīdzekļa kases sistēmā. *White list* jāatjauno 1 x dienā pirms pirmā reisa, kas attiecīgajā dienā tiek reģistrēs konkrētajā kases sistēmā, uzsākšanas.
- Transportlīdzeklī identificēto BMA brauciena datu, kuri nav nosūtīti VSTBS, nosūtīšanu BMA sistēmā reizi diennaktī.

Pārvadātāju un autoostu valdītāju ievēribai !

eID karšu datu nolasīšanai ierīcēs, **nepieciešams sertifikāts**, kuru izsniedz PMLP, tādēļ aicinām pārvadātājus un autoostu valdītājus, kā arī citus tirgotājus, kas biļešu tirdzniecībā izmantos kases sistēmas, ar attiecīgu iesniegumu **vērsties PMLP**.

Pamatojums – Ministru kabineta noteikumu Nr. 717 «Noteikumi par valsts noteikto braukšanas maksas atvieglojumu saņēmēju informācijas sistēmu» 9.³punkts.

Paldies par uzmanību!

Jautājumi?

2023. gada 2. marts

VSTBS un BMA finansēšana no Pasūtītāja puses

Papildus līgumos
noteiktai līgumcenaī

- Izmaksas tiks kompensētas pēc **faktiskās** izpildes
- Investīciju izmaksas kompensējamās to **lietderīgās lietošanas** laikā
- **Pienākums** ievērot Biļešu noliktavas lietošanas noteikumus

Kompensējamās
izmaksas

- programmatūra, tās papildinājumu izstrāde kases sistēmai (kases aparātam);
- programmatūras uzstādīšana kases sistēmai (kases aparātam) un apkalpošana, ja tāda atsevišķi paredzēta;
- vienreizējās izmaksas palīgierīču (piemēram, biļešu skeneri, lasītāji utt.);
- izmaksas, ko pārvadātājs var pamatot, gadījumos, ja nepieciešama papildus cilvēkresursu iesaiste – datu apstrādei, ievadei vai citu darbu veikšanai;
- izmaksas pamatojamas ar attaisnojuma dokumentiem un tām jābūt pierādāmām trešajai personai.

